

אמרי אל, פירוש על התורה מאת ר' אלעזר לאזי ב"ר יוסף היילבוט.

שם הספר ניתן לו ע"י בנו של המחבר, ר' אייזק. בפתק מצורף, בכתב ידו של הבן הנמצא להלן בכת"י 166, העיר הבן על הכתוב בכתב היד לפנינו: 'בספר אאמ"ו זלה"ה (שקראתי שמו אמרי א"ל)'. שם זה ניתן לספר על שם המחבר: אמרי א"ל אליעזר ל'אזי.

בדף מצורף: 'שמות חכמים וסופרים הנזכרים בספר אמרי אל. הר"ב או הר"ב – רבינו בחיי. רמ"ט שי' הוא ר' מאיר טיקטין, כעדות אאמ"ו ז"ל על ותכחש שרה... מא"ל – מ' אפרים לונשיץ'.

בעמוד שממול לדף א, כתבו ר' אייזק בן המחבר ור' משה נכדו את הערותיהם: 'תמהני על אאמ"ו המחבר זלה"ה... ואני משה בן החר' אייזק ז"ל'.

שלושים ושבעה הדפים הראשונים שבכתב היד הם סופו של מחזור אחד של ביאור על התורה – מאמצעה של פרשת כי תצא עד סוף ספר דברים. שש מאות וששים וארבעת הדפים הבאים הם מחזור שלם של ביאור על התורה, ובסופם: 'יום ה' ט אדר שני ס"ז [תקס"ז 1807] לפ"ק'.

המחבר (תק"א-תקע"ד [1741-1814]) היה רב ואב"ד בקהילות אה"ו. חיבר את משנת דרבי אליעזר, אלטונא תקע"ה. ראה: אור החיים, סי' 488; אוה למושב, עמ' 83-88; יודאיקה, כרך 8, עמ' 265. חיבור נוסף של המחבר, ביתה יוסף, נעתק בכת"י אוקספורד 1387.

107

31.5x20 ס"מ. 19 דפים. 40 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית. מס' 1109. אוסף ברלין.

חידושים על פרשיות השבוע ועל מסכתות הש"ס ודרשות מאת ר' אלעזר לאזי ב"ר יוסף היילבוט.

בראשי הדפים או בסופיהם: 'העתקתי מכת"י אאמ"ו הגראב"ד מוהר"ר אלעזר לאזי זללה"ה פה המבורג נתן בנו הקטן'. נוספו הערות מר' יצחק ברלין. ראה להלן כת"י 167.

108

23x18 ס"מ. 158 דפים. שני טורים ובכל אחד 25-35 שורות. שלהי המאה ה-18. כתיבה רבנית מרובעת וכתיבה רוסית. אוטוגרף. מס' 44.

כתבי ר' אליעזר ב"ר יעקב מסלונים, אב"ד אמסטיבאווי.

החיבורים הם:

1. דפים 1-51: 'ספר תורת העולה. חלק ראשון הנקרא עולת שבת. הוא העולה ויורד בתוך ים התלמוד... חידושים נחמדים שבעתיים מזוקקים ומנהיר שמעתתא מיוסדים על סדר הפרשיות... אשר

חברתי אני הצעיר אליעזר באמ"ו הרבני המופלג בתורה וביראה כבוד מוהר"ר יעקב זללה"ה החונה פה ק"ק אמסטיבאווי יצ"ו. בתחילת החיבור כתב המחבר 'כללים מכמה עניינים מלוקטים'.

2. דפים 52–111: 'קונטרס עדות ביעקב על הלכות פסח. הכי קרא שמו עבי"ע על שם כי הוא עד וראי' ראיית פנים בעזרת החק יעקב [מאת ר' יעקב רישר] ולהצילו במקום שיש מצילים בדברי' נכונים יד המושג מהמשיגים ובפרטות ס' חק יוסף [מאת ר' יוסף משה ב"ר דוד מפרעמסלא] וחמד משה [מאת ר' גדליה משה ב"ר צבי הירש הלוי] ושאר אחרונים ולפרש דבריו בכל מקום... אשר חברתי אני הק' אליעזר באמ"ו הרבני מוהר"ר יעקב זללה"ה החונה פה ק"ק אמסטיבאווי יצ"ו.

3. דפים 112–127: חידושים על 'ש"ע א"ח הי"ט'.

4. דפים 128–138: 'תורת העולה חלק עולת מועד מ' ביצה'.

5. דפים 139–141: 'דרוש לפסח' ו'פלפול נאה אף נחמד בדברי קדשו של הרמב"ם ז"ל'.

6. דפים 142–158: 'חידושי' על מ' ביצה'.

21×25 ס"מ. [ג] + צ דפים. שני טורים ובכל אחד 40 שורות. שלחי המאה ה'18. כתיבה רוסית. אוטוגרף. מס' 45.

חמדת ימים, חלק שני הוא שער הדרושים, מאת ר' אליעזר ב"ר יעקב מסלונים, אב"ד אמסטיבאווי.

הספר נקרא גם חמודות אליעזר.

בשער: 'שער הדרושים חלק שני מספר חמדת ימים. ובו גם כן ח"י דרושים הם לכל חפציהם מסודרים על סדר ימי החמודות לישראל... הקהל את העם למען ישמעו להעיר אוזן בלימודים בפירושי המקראות ואגדות... ובו שני דרושים לראש השנה בדברי כבושים... ובו שני דרושים לש"ת... ושני דרושים חריפים לשבת הגדול... ובו שני דרושים לחג הפסח... ובו שני דרושים למתן תורה... הכ"ד הק' אליעזר באמ"ו הרב המופלג בתורה וביראה זקן ונשוא פנים מנוחתו כבוד מוהר"ר יעקב זללה"ה חונה פה ק"ק אמסטיבאווי'.

החיבור לא נדפס. בהוראדנא תקס"ז נדפס שער הדרושים מתוך חמדת ימים של המחבר, ואף בו י"ח דרושים. דרושים אלה הם כנראה החלק הראשון של שער הדרושים מספר חמדת ימים, ועל כן נכתב בראש החיבור שלפנינו: 'שער הדרושים חלק שני מספר חמדת ימים, ובו גם כן ח"י דרושים'. דרושים נוספים של המחבר נמצאים להלן בת"י 110.